

Laukaan kunnan äänestysaluejaon muuttaminen 1.1.2027 alkaen

Kunnanhallitus 25.05.2026 § 135
366/00.00.00.01/2026

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että Laukaan kunnan äänestysaluejakoa muutetaan 1.1.2027 alkaen yhdistämällä nykyisiä äänestysalueita niin, että kunnassa on jatkossa kolme äänestysaluetta nykyisen kuuden sijaan. Äänestysalueet ovat:

001 Kirkonkylä

002 Vihtavuori-Leppävesi

003 Lievestuore

Kirkonkylän äänestysalueeseen yhdistetään nykyiset Vehniän ja Pohjois-Laukaan äänestysalueet. Lisäksi nykyiset Vihtavuoren ja Leppäveden äänestysalueet yhdistetään yhdeksi Vihtavuori-Leppävesi äänestysalueeksi.

Erityisryhmien äänestysalue on edelleen 001 Kirkonkylä.

Päätös

Kunnanjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Äänestysalueisiin liittyvä lainsäädäntö ja ohjeet

Kullekin äänioikeutetulle merkitään äänioikeusrekisteriin äänestysalue, joka määrittää tämän äänestyspaikan vaalipäivänä ja sen, minkä äänestysalueen tuloksissa tämän ääni lasketaan. Äänestysalue määräytyy äänioikeutetulle tämän väestötietojärjestelmään merkityn asuinpaikan perusteella äänioikeusrekisteriä perustettaessa.

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden pinta-alasta tai asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto. Äänestysaluejakoa muuttavassa päätöksessä pitää myös määrätä mille äänestysalueelle merkitään henkilöt, joilla ei Väestötietojärjestelmän mukaan ole vakituista osoitetta.

Vaalilain 8 § 2 momentin mukaan valtuuston päätös äänestysalueista tulee voimaan kalenterivuoden alussa, jos päätös on tehty ja siitä on ilmoitettu DVV:lle viimeistään edellisen vuoden elokuussa. Näin ollen valtuuston päätöksellä muutettu äänestysaluejako on voimassa 1.1.2027 alkaen toimitettavissa vaaleissa ja kansanäänestyksissä, jos valtuuston päätös on tehty ja siitä on ilmoitettu 31.8.2026 mennessä Digi ja väestötietovirastolle (DVV). Ilmoituksesta on käytävä selkeästi ilmi mitkä alueet liittyvät yhteen ja mitkä jakaantuvat, sillä äänestysalue rekisteröidään väestötietojärjestelmässä jokaisen yksittäisen rakennuksen tiedoksi.

Kunnan ilmoittaman päätöksen perusteella DVV huolehtii siitä, että väestötietojärjestelmän (VTJ) rakennustietoihin merkitään jokaiselle

rakennukselle valtuuston päätöksen mukainen tieto äänestysalueesta. DVV huolehtii myös siitä, että äänestysalueiden tiedot ovat ajan tasalla vaalitietojärjestelmässä (VAT) silloin, kun äänestyspaikkatietojen ylläpito kulloinkin toimitettavaa vaalia varten alkaa.

DVV:lle ilmoitettu valtuuston päättämä äänestysaluejako on voimassa toistaiseksi, so. kaikissa vaaleissa ja kansanäänestyksissä siihen saakka, kunnes sitä muutetaan uudestaan. Vain muutoksista äänestysaluejaossa on tarpeen ilmoittaa DVV:lle.

Jos äänestysaluejaon muutoksessa on kysymys kahden tai useamman äänestysalueen yhdistämisestä, ilmoituksessa tulee olla:

- 1) sanallinen selvitys,
- 2) taulukko, josta muutokset käyvät ilmi
- 3) vähintään yleisluontoinen karttapiirros, jossa on uuden äänestysaluejaon mukaisten äänestysalueiden rajat. Suosittelemme kuitenkin toimittamaan äänestysalueajat aluetietona tiedostoina shape-, mid/mif-, tab- tai WKT (Well-Known Text) -formaattissa ETRS-TM35FIN koordinaatistossa.

Äänestysalueen nimen tulisi mahdollisuuksien mukaan kuvata sen kattamaa aluetta, ja äänestyspaikan nimen toimia äänestäjää oikeaan äänestyspaikkaan ohjaavana otsikkona. Äänestysalue on (erityisryhmien äänestysalueiden poikkeuksia lukuun ottamatta) maantieteellinen alue, kun taas vaalipäivän äänestyspaikka on yksi osoitteellinen tila jossain rakennuksessa. Kullekin äänestysalueelle nimetään vaalipäivän äänestyspaikka, kun taas ennakoäänestyksessä äänestäjä voi äänestää missä vaan nimetyssä ennakoäänestyspaikassa.

Äänestysaluejaon muuttamisen perusteet

Laukaan kunnassa on Digi- ja väestötietoviraston 31.1.2026 tilaston mukaan yhteensä 14 357 äänioikeutettua. Kunta on tähän asti jaettu kuuteen äänestysalueeseen. DVV:n tilaston mukaan äänioikeutetut jakautuvat äänestysalueisiin seuraavasti (31.1.2026 tilanne):

Numero	Äänestysalue	Äänioik.ikäisiä yhteensä
001	Kirkonkylä	5461
002	Vihtavuori	1910
003	Leppävesi	2427
004	Liestuore	2472
005	Vehniä	680
006	Pohjois-Laukaa	1407
Yhteensä Laukaa		14357

Vaalilain 15 §:n mukaan kutakin äänestysaluetta varten on asetettava vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme. Vaalilautakunnan jäsenten ja varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puoluekisteriin merkittyjä puolueita. Ehdokas ei voi olla vaalilautakunnan jäsenenä eikä varajäsenenä.

Viime vuosina äänestäminen on Suomessa siirtynyt entistä enemmän

ennakkoäänestykseen varsinaisen vaalipäivän äänestysalueeseen sidotun äänestämisen sijaan. Samaan aikaan vaalilautakunnan jäsenten rekrytoiminen on muuttunut aiempaa haastavammaksi ja heidän sitouttamisensa kiireisessä arjessa erityisesti varsinaisen vaalipäivän (sunnuntai) tehtäviin on vaatinut puolueaktiiveilta paljon työtä. Äänestysalueiden määrä vaikuttaa myös vaalien järjestämisen hallinnollisiin kustannuksiin. Toisaalta on huomioitava, että äänestysalueen muutos voi vaikeuttaa osan äänestäjiä pääsyä äänestyspaikalle, mikäli äänestäjä haluaa äänestää nimenomaan varsinaisena vaalipäivänä. Näitä haasteita voidaan kuitenkin ehkäistä kehittämällä ennakkoäänestyksen toimintatapoja (esimerkiksi kiertävä vaaliauto), jolloin äänestysmahdollisuus voidaan parhaimmillaan tuoda aiempaa lähemmäs eri puolilla kuntaa asuvia kuntalaisia. Suuressa osassa Suomen kuntia koko kunta muodostaa ainoastaan yhden äänestysalueen ja äänestysmahdollisuuksien maantieteellinen alueellinen kattavuus saavutetaan ennakkoäänestysmahdollisuuksien avulla.

Äänestysalueiden äänestyspaikat sekä ennakkoäänestyksen järjestämispaikat päätetään seuraavan kevään eduskuntavaaleja varten erikseen syksyllä 2026. Niitä ei siis ole tarpeen määrittää äänestysaluejakoa koskevassa päätöksessä.

Esitys uusiksi äänestysalueiksi

Vanha äänestysalue	Uusi äänestysalue
001 Kirkonkylä	001 Kirkonkylä
005 Vehniä	001 Kirkonkylä
006 Pohjois-Laukaa	001 Kirkonkylä
002 Vihtavuori	002 Vihtavuori-Leppävesi
003 Leppävesi	002 Vihtavuori-Leppävesi
004 Lievestuore	004 Lievestuore

Muutoksen jälkeen äänestysalueita olisi Laukaassa kolme nykyisen kuuden sijaan. Esitys aluejako on suunniteltu nykyistä aluejakoa noudattaen siten, että siinä yhdistetään kokonaisia äänestysalueita toisiinsa, jolloin muutoksen tiedottaminen kuntalaisille on mahdollisimman selkeää. Kirkonkylän alueella olisi esitetyn muutoksen jälkeen yhteensä 7548, Vihtavuori-Leppävesi alueella 4337 ja Lievestuoreella 2472 äänioikeutettua. Lievestuoreen oman äänestysalueen säilyttäminen on muita pienemmästä äänioikeutettujen määrästä huolimatta perusteltua maantieteellisen etäisyyden ja julkisten kulkuyhteyksien vähäisyyden vuoksi.

Erityisryhmien äänestysalue

Äänestysaluejakoa muuttaessa tulee ilmoittaa ns. erityisryhmien äänestysalue. Äänestysaluejaon muuttamista koskevassa kunnanvaltuuston päätöksessä on siten ratkaistava myös, mikä kunnan äänestysalueista on käytössä niillä kunnan äänioikeutetuilla, joita ei ole merkitty väestötietojärjestelmässä asuvaksi minkään kiinteistön (rakennuksen ja huoneiston) kohdalle. Vailla vakinaista asuntoa olevien sekä hoito- ym. laitoksissa asuvien kuntalaisten lisäksi tähän ryhmään kuuluu kunnan ns. poissaoleva väestö, eli ulkomailla vakinaisesti asuvat Suomen kansalaiset (ulkosuomalaiset).

Erityisryhmien äänestysalueeseen ei ehdoteta muutosta, vaan erityisryhmien äänestysalue on edelleen 001 Kirkonkylä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Linda Leinonen

Valmistelija

Konsernipalvelujohtaja Maarit Kaija, puh. 040 351 8605

Jakelu / toimenpiteet

DVV

Laukaan kunnan keskusvaalilautakunta